

Π.3.2.1 *Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη*

Νεοελληνική Γλώσσα

Γ΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Αφήνω τον γόνο να γίνει γονιός»

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΕΣΤΕΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Αφήνω τον γόνο να γίνει γονιός

Δημιουργός

Γεώργιος Δεστές

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

Γ΄ Δημοτικού

Χρονολογία

Μάρτιος 2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

Δεν αντλεί από τα σχολικά βιβλία

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Αισθητική Αγωγή: Εικαστικά

Αισθητική Αγωγή: Θεατρική Αγωγή

Γεωγραφία

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

Μελέτη Περιβάλλοντος

Ημιτυπικές και άτυπες διαδικασίες εκπαίδευσης

Αγωγή Υγείας

Ερευνητικές Εργασίες – Project

Ευέλικτη Ζώνη

Θεατρική Αγωγή

Περιβαλλοντική Αγωγή

Χρονική διάρκεια

12 + ώρες

Χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής

Εικονικός χώρος: ιστολόγιο ή wiki τάξης

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Προϋποθέσεις για την επιτυχή εφαρμογή του σεναρίου είναι οι μαθητές να κατέχουν βασικές δεξιότητες πληκτρολόγησης και χρήσης του επεξεργαστή κειμένου και του λογισμικού παρουσίασης, να έχουν βασικές γνώσεις χρήσης Η/Υ (ονομασία και αποθήκευση αρχείων, εργασία σε δύο παράθυρα), πλοήγησης στο διαδίκτυο και βασικές δεξιότητες χρήσης της μηχανής αναζήτησης και του ηλεκτρονικού λεξικού.

Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να κατέχει βασικές δεξιότητες χρήσης του υπολογιστή, να έχει μελετήσει τα περιβάλλοντα που προβλέπονται στο σενάριο, να έχει φροντίσει να είναι τα φύλλα εργασίας άμεσα διαθέσιμα στους μαθητές. Επίσης, θα πρέπει να αναπτύσσει δραστηριότητες που προάγουν την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, τη συνεργατική και διερευνητική μάθηση, την κριτική αντίληψη και την περιβαλλοντική συνείδηση.

Σχετικά με την υλικοτεχνική υποδομή, θα πρέπει να υπάρχει ικανοποιητικός αριθμός Η/Υ, προβολέας ή διαδραστικός πίνακας, σύνδεση στο διαδίκτυο, εγκατεστημένα τα λογισμικά γενικής χρήσης (επεξεργαστής κειμένου και λογισμικό παρουσίασης), φωτογραφική μηχανή ή σαρωτής, ώστε να ανεβάσει τις ζωγραφιές των παιδιών στην εφαρμογή [Paint a Fish](#). Τέλος, θα χρειαστεί να έχει γίνει μια πρώτη γνωριμία με το εργαλείο δημιουργίας αφίσας [Glogster](#).

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο ασχολείται με ένα σύγχρονο περιβαλλοντικό πρόβλημα που αφορά το θαλάσσιο περιβάλλον και την υπεραλίευση. Σκοπός είναι να αναδειχθεί το θέμα που σχετίζεται με την προστασία του θαλάσσιου πλούτου και να προταθούν λύσεις που αφορούν τις καθημερινές διατροφικές συνήθειες. Οι δραστηριότητες που αναπτύσσονται στοχεύουν στο να ευαισθητοποιήσουν τα παιδιά σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, υπεραλίευσης, προστασίας του γόνου και αλλαγής των καταναλωτικών μας συνηθειών. Απώτερος σκοπός είναι ο προβληματισμός και η αλλαγή των συνηθειών των καταναλωτών, των επιχειρηματιών στην αγορά των ψαριών, των εστιατορίων και κάθε άλλου παράγοντα που συμμετέχει στη διακίνηση και την κατανάλωση ψαριών, ώστε στο τραπέζι του καταναλωτή να φτάνουν μόνο ψάρια βιώσιμης αλιείας.

Οι μαθητές θα αναζητήσουν πληροφορίες για το πρόβλημα, θα επεξεργαστούν όρους όπως «ιχθυοαποθέματα», «υπεραλίευση», «βιωσιμότητα», «γόνος», θα ασχοληθούν με το είδος της δημοσιογραφικής έρευνας, θα μάθουν για τις κατηγορίες των ψαριών και πότε πρέπει να αλιεύονται -άρα και να καταναλώνονται- θα προτείνουν λύσεις, θα ζωγραφίσουν ψάρια, θα φτιάξουν αφίσες με τα δικά τους συνθήματα και θα εμπλακούν σε δραστηριότητες κριτικού γραμματισμού προσδιορίζοντας το πρόβλημα από όλες του τις πλευρές: από τη μεριά του καταναλωτή, του ψαρά, του εστιατορία και του γόνου.

Θα αναδειχθούν δεξιότητες νέων γραμματισμών, όπως: δεξιότητες αναζήτησης κειμένων και ταινιών αξιοποιώντας τις μηχανές αναζήτησης, δεξιότητες αναζήτησης λημμάτων στο ηλεκτρονικό λεξικό, δεξιότητες δημιουργίας συνθημάτων που θα ενταχθούν σε αφίσα, αξιοποιώντας ένα ηλεκτρονικό εργαλείο ([Glogster](#)).

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η εποχή μας χαρακτηρίζεται ως περίοδος της επανάστασης της γνώσης και της πληροφορίας. Λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη και τις σημαντικές οικονομικο-κοινωνικο-πολιτικές αλλαγές που έχουν παρατηρηθεί τα τελευταία χρόνια, ήταν αναπόφευκτο να επηρεαστεί και ο χώρος της εκπαίδευσης (Μωραΐτου-Δόριζα 2006). Μέσα στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης, της ρευστότητας, της πολυπολιτισμικότητας, το σχολείο οφείλει να επαναπροσδιορίσει τον ρόλο του, ώστε να δημιουργηθεί το κατάλληλο εκείνο παιδαγωγικό κλίμα που θα οδηγήσει στην ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού (Αλαχιώτης 2002).

Με την ενσωμάτωση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στα εκπαιδευτικά συστήματα δύναται να καλλιεργηθεί μια νέα παιδαγωγική αντίληψη, η οποία όχι μόνο θα προωθεί νέους ενεργητικούς και βιωματικούς τρόπους μάθησης, αλλά και θα συντελεί στην ανάπτυξη νέων στάσεων και δεξιοτήτων (Mc Nabb 1999). Ο υπολογιστής, εκτός από γνωστικό αντικείμενο, εποπτικό εργαλείο, επικοινωνιακό μέσο, γνωστικό και αναπτυξιακό εργαλείο (Ράπτης & Ράπτη 2006), μπορεί να αξιοποιηθεί στην εκπαιδευτική πράξη ως χειραφετητικό εργαλείο για τη διαχείριση αυθεντικών προβληματικών καταστάσεων της κοινωνίας, με παροχή εναλλακτικών τρόπων θεώρησης, ερμηνείας και επίλυσής τους, με αξιοποίηση της δικτυακής και υπερμεσικής τεχνολογίας, με τη χρήση επικοινωνιακών τεχνολογικών εργαλείων (Φραγκάκη κ.ά 2007α· Φραγκάκη κ.ά. 2007β).

Με την είσοδο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στο σχολικό γίνεσθαι εφαρμόσθηκαν διάφορες παιδαγωγικο-διδακτικές προσεγγίσεις -βιωματικές,

διαθεματικές, διεπιστημονικές, ολιστικές και συστημικές- οι οποίες έρχονται σε αντίθεση με αυτές που εφαρμόζονταν μέχρι τότε στο παραδοσιακό σχολείο (Γιαννούλης 1993· Δανασσής-Αφεντάκης 1992). Σήμερα, μέσα στο συνεχώς μεταβαλλόμενο κοινωνικό, οικονομικό και τεχνολογικό περιβάλλον, απαιτείται η ανάπτυξη δεξιοτήτων ανώτερου επιπέδου, η πίστη στις ατομικές ικανότητες, η καλλιέργεια της κριτικής σκέψης και της δημιουργικότητας σε ένα σχολείο μαθητοκεντρικό και κοινωνιοκεντρικό. Για την επίτευξη των παραπάνω χρειάζονται αντίστοιχες σύγχρονες μεθοδολογικές προσεγγίσεις (Χρυσυφίδης 1994). Στις σύγχρονες προσεγγίσεις ανήκει κι εκείνη του εποικοδομητισμού ή κονστρουκτιβισμού, σύμφωνα με την οποία η γνώση δε θεωρείται απόλυτη ούτε αποτελεί μια «αντικειμενική πραγματικότητα». Οι μορφές επικοινωνίας και αλληλεξάρτησης επιτρέπουν τη γνωστική επεξεργασία και κατασκευή εννοιών. Η προσέγγιση του εποικοδομητισμού τονίζει τον ρόλο του κοινωνικο-πολιτισμικού πλαισίου και της κοινωνικής αλληλεπίδρασης, καθώς προσφέρει ευκαιρίες μάθησης και αναδόμησης των προϋπαρχουσών γνώσεων μέσα από τη διαδικασία της γνωστικής σύγκρουσης (cognitive conflict), του στοχασμού (reflection) και της γνωστικής αναδιοργάνωσης (Salomon & Perkins 1998). Σύμφωνα με τον Vygotsky (1993), η διδασκαλία αποτελεί το «πλαίσιο στήριξης» (scaffolding), ένα είδος σκαλωσιάς που παρέχει ο εκπαιδευτικός, προκειμένου να προχωρήσουν οι μαθητές του στο επόμενο επίπεδο της ανάπτυξής τους –τη λεγόμενη ζώνη επικείμενης ανάπτυξης (zone of proximal development)- το οποίο προσφέρει λύσεις στα αδιέξοδα της καθημερινότητας.

Στηριζόμενοι, λοιπόν, στον εποικοδομητισμό και αξιοποιώντας παιδαγωγικά τις ΤΠΕ δίνεται η δυνατότητα ολιστικής προσέγγισης της διδασκαλίας αποφεύγοντας την απομόνωση του μαθητή από το ευρύτερο πλαίσιο στο οποίο λαμβάνει χώρα η διδασκαλία. Οι δραστηριότητες των μαθητών οδηγούν σε διαμόρφωση νοημάτων, ενοποιείται η θεωρία με την πράξη και η αξιολόγηση με τη διδασκαλία και τη

μάθηση, ενώ ταυτόχρονα γίνεται αξιοποίηση των σύγχρονων πολιτισμικών εργαλείων και των διαμεσολαβητών της επικοινωνίας (Κόμης 2004· Ράπτης & Ράπτη 2006).

Η κατανόηση, άλλωστε, του σύγχρονου περιβάλλοντος περνά αναγκαστικά μέσα από την κατανόηση του λόγου που παράγεται από τα υποκείμενα που συμμετέχουν σε αυτό (Χατζησαββίδης 2003). Ως εκπαιδευτική διαδικασία οδηγεί στη διασαφήνιση εννοιών, την αναγνώριση αξιών, την ανάπτυξη και καλλιέργεια ψυχοκινητικών δεξιοτήτων και στάσεων που είναι απαραίτητες στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και στη διαμόρφωση κώδικα συμπεριφοράς γύρω από τα προβλήματα που αφορούν στην ποιότητα του περιβάλλοντος σε ατομικό και στη συνέχεια σε ομαδικό-κοινωνικό επίπεδο (Πυργιωτάκης 2008). Σκοπός δεν είναι η μηχανιστική αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων αλλά η κατανόηση των προβλημάτων αυτών ως δημιουργημάτων της σύγχρονης κοινωνίας και πώς αυτά αντιμετωπίζονται (Δεστές & Τσώλη 2011). Η ανάδειξη κι επεξεργασία ενός περιβαλλοντικού προβλήματος συνδέεται άμεσα με την κατανόηση του λόγου που είναι διατυπωμένο το αναφερόμενο πρόβλημα και με τα κειμενικά είδη που θα παράξουν οι μαθητές για να το αναδείξουν. Με την παραγωγή, λοιπόν, κειμενικών ειδών που αναδεικνύουν ένα περιβαλλοντικό πρόβλημα επιτυγχάνεται η βελτίωση των επικοινωνιακών ικανοτήτων των μαθητών και αναδεικνύεται ο επικοινωνιακός χαρακτήρας της γλώσσας (Χαραλαμπίδης, & Χατζησαββίδης 1997). Η διαχείριση της πληροφορίας γίνεται μέσα από την επεξεργασία ποικίλων κειμενικών τύπων, γεγονός που απαιτεί από τους μαθητές να αντιμετωπίσουν τη γλώσσα ως ένα σύστημα, το οποίο είναι απαραίτητο να χειριστούν και να προσαρμόσουν, ανάλογα με τις περιστάσεις που θα το χρειαστούν, για να επικοινωνήσουν (Χατζησαββίδης 2003). Οι γνώσεις για τον κόσμο συνοδεύονται από γραμματισμούς που έχουν μεγαλύτερη σχέση με την καθημερινότητα. Ο λόγος του παιδιού στην καθημερινή χρήση της γλώσσας, όταν αξιοποιηθεί από τη διδακτική πρακτική, είναι ο γραμματισμός που αποκτάει ισχύ και επηρεάζει το είδος των μαθητικών ταυτοτήτων που θα διαμορφωθούν (Κουτσογιάννης 2012).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές:

- να γνωρίσουν ένα σύγχρονο περιβαλλοντικό πρόβλημα
- να εντοπίσουν και να αναδείξουν διαφορετικούς τρόπους αντιμετώπισης του προβλήματος
- να αντιληφθούν πως η προστασία του περιβάλλοντος έχει να κάνει με τη στάση ζωής του καθενός και τις καθημερινές του συνήθειες
- να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, υπεραλίευσης, προστασίας του γόνου και αλλαγής των καταναλωτικών τους συνηθειών
- να συνειδητοποιήσουν τον ενεργητικό ρόλο που μπορεί να έχει ο ευαισθητοποιημένος καταναλωτής
- να καλλιεργήσουν συνεργατικές κι επικοινωνιακές δεξιότητες εμπλεκόμενοι σε δραστηριότητες που απαιτούν ομαδικές και συνεργατικές εργασίες
- να αναπτύξουν δεξιότητες που αφορούν την παρουσίαση της δουλειάς τους στην ολομέλεια
- να αναπτύξουν δεξιότητες διαλογικής επικοινωνίας
- να καλλιεργήσουν και να αναδείξουν τη δημιουργικότητά τους

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- να αποκτήσουν δεξιότητες ανάγνωσης και κατανόησης κειμένου
- να διευρύνουν το λεξιλόγιό τους
- να γνωρίσουν τα δομικά στοιχεία ενός τηλεοπτικού μηνύματος και να κατακτήσουν δεξιότητες αποκωδικοποίησης των πληροφοριών του
- να έρθουν σε επαφή με τη δημοσιογραφική έρευνα και να μπορούν να αποκωδικοποιούν τις σχετικές πληροφορίες

- να καλλιεργήσουν δεξιότητες προφορικής παρουσίασης
- να καλλιεργήσουν τον προφορικό και τον γραπτό τους λόγο
- να γνωρίσουν τα δομικά στοιχεία μιας αφίσας και τους τρόπους που αναδεικνύονται τα μηνύματα
- να δημιουργήσουν δικές τους αφίσες που να περιέχουν περιβαλλοντικά μηνύματα

Γραμματισμοί

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- να αποκτήσουν δεξιότητες πλοήγησης σε ιστοσελίδες
- να αποκτήσουν δεξιότητες καθοδηγούμενης ιστοεξερεύνησης
- να καλλιεργήσουν βασικές δεξιότητες χρήσης του Η/Υ, χρήσης πληκτρολογίου και ποντικιού, αποθήκευσης αρχείων
- να εξασκηθούν στη συγγραφή σύντομων κειμένων στον κειμενογράφο
- να αξιοποιήσουν το ηλεκτρονικό λεξικό, για να βρίσκουν την ετυμολογία λέξεων
- να εξοικειωθούν με λογισμικά παρουσίασης και οργάνωσης πληροφοριών (PowerPoint)
- να εμπλακούν σε δραστηριότητες κριτικού γραμματισμού, ελέγχοντας την αξιοπιστία μιας ιστοσελίδας και την υποκειμενικότητα ενός τηλεοπτικού μηνύματος
- να εξοικειωθούν με τη χρήση συμβόλων, να γνωρίσουν και να αποκωδικοποιούν μηνύματα που περιέχουν σύμβολα
- να δημιουργήσουν τα δικά τους συνθήματα και να τα αποδώσουν με πολυτροπικό κείμενο σε ένα διαδικτυακό περιβάλλον δημιουργίας αφίσας

Διδακτικές πρακτικές

Οι μαθητές θα εμπλακούν σε ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες, θα συνεργαστούν στα πλαίσια της ομάδας, θα παρακολουθήσουν βίντεο και θα αποκωδικοποιήσουν

τηλεοπτικά μηνύματα, θα ασκηθούν σε δεξιότητες κριτικού γραμματισμού μελετώντας τα δομικά στοιχεία της ηλεκτρονικής διεύθυνσης μιας ιστοσελίδας, θα επεξεργαστούν κριτικά διαδικτυακές πηγές με πολυτροπικά κείμενα, θα γνωρίσουν το κειμενικό είδος της αφίσας και θα ασκηθούν σε δημιουργικές δραστηριότητες με την ανάπτυξη του δικού τους μηνύματος χρησιμοποιώντας σχετικό περιβάλλον δημιουργίας αφίσας. Ο δάσκαλος, ακολουθώντας τις αρχές του εποικοδομισμού, θα λειτουργεί ως εμπνευστής, διευκολυντής και καθοδηγητής, καταφεύγοντας στην αρχή της φθίνουσας καθοδήγησης.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφορμή για το σενάριο στάθηκε η καμπάνια για τη νέα Κοινή Αλιευτική Πολιτική, που στοχεύει στην αλλαγή των συνηθειών των καταναλωτών, των επιχειρηματιών στην αγορά των ψαριών, των εστιατορίων και κάθε άλλου παράγοντα που συμμετέχει στη διακίνηση και την κατανάλωση ψαριών, ώστε στο τραπέζι του καταναλωτή να φτάνουν μόνο ψάρια βιώσιμης αλιείας. Ο τίτλος της καμπάνιας είναι «Αφήνω τον γόνο να γίνει γονιός». Θεωρήθηκε αρκετά ευρηματικός και αξιοποιήθηκε, ώστε να αναπτυχθούν δραστηριότητες που θα ευαισθητοποιήσουν τα παιδιά σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, υπεραλίευσης, προστασίας του γόνου και αλλαγή των καταναλωτικών τους συνηθειών.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το παρόν σενάριο επιδιώκει την ανάδειξη ενός περιβαλλοντικού προβλήματος, τη σύνδεσή του με τις καθημερινές καταναλωτικές μας συνήθειες και την ανάδειξη πρωτοβουλιών, συμπεριφορών και στάσεων ζωής που καθιστούν τους μαθητές ενεργούς πολίτες. Συμβαδίζει με τους στόχους των ενοτήτων *Στη γη και στη Θάλασσα* και *Ο κόσμος γύρω μας* του σχολικού βιβλίου «Γλώσσα Γ΄ Δημοτικού» (α΄ τεύχος) . Συγχρονίζεται με το Α.Π.Σ και Δ.Ε.Π.Π.Σ. για τη Γ΄ τάξη Δημοτικού στα μαθήματα

της Νεοελληνικής Γλώσσας καθώς και της Μελέτης Περιβάλλοντος της ίδιας τάξης, των αξόνων γνωστικού περιεχομένου που αφορούν την «Αλληλεπίδραση ανθρώπου-περιβάλλοντος. Ο τόπος όπου ζω-προστασία του τόπου μου» και της «Κατανάλωσης».

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο σενάριο αναπτύσσονται συνεργατικές δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον διάλογο, την ενεργητική συμμετοχή, τη διερευνητική μάθηση, τον κριτικό γραμματισμό, αξιοποιώντας διδακτικά τις ΤΠΕ και τα διαδικτυακά πολυτροπικά κείμενα. Συγκεκριμένα αξιοποιούνται λογισμικά κι εργαλεία όπως:

- Βίντεο στην υπηρεσία YouTube: <http://www.youtube.com/>
- Διαδικτυακή εφαρμογή συνεργατικής δημιουργίας σύννεφων λέξεων και λεξιγραμμάτων: www.tagxedo.com
- Μηχανή αναζήτησης: www.google.gr
- Λογισμικό παρουσίασης: PowerPoint
- Διαδικτυακό εργαλείο δημιουργίας αφίσας: <http://edu.glogster.com>
- Ιστοσελίδα για την ανάρτηση ζωγραφιών με ψάρια: <http://www.paintafish.org/>
- Ηλεκτρονικό λεξικό: [Λεξικό της κοινής νεοελληνικής](#)

Κείμενα

[«FishTips: συμβουλές και προτάσεις του WWF Ελλάς προς τους καταναλωτές σχετικά με τα ελληνικά αλιεύματα»](#), κείμενο της οργάνωσης WWF Ελλάς

[Ψαρομεζούρα](#) από την Greenpeace

Αφίσα της WWF με τα επιτρεπόμενα μεγέθη των ψαριών (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού)

Paintafish, αφίσα της ομώνυμης καμπάνιας (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού)

Ιστοσελίδες

[Το εγχειρίδιο του καλού ψαροφαγά](#), από την Greenpeace

[Αχώριστοι: Αγοράζουμε, πουλάμε και τρώμε ψάρια βιώσιμης αλιείας](#), από την Ευρωπαϊκή Ένωση

[«Μαθητική δραστηριότητα για τα δημοτικά σχολεία από τα μέλη του δικτύου ευρωπαϊκής εκπαίδευσης T4E, με θέμα: Αφήνω τον γόνο να γίνει γονιός»](#) στο wiki <http://mathitis2-0.wikispaces.com/>

[Οδηγός για τη βιώσιμη κατανάλωση θαλασσινών στην Ελλάδα](#), από το Ινστιτούτο «Αρχιπέλαγος»

Βίντεο

[«Αφήνω τον γόνο...να γίνει γονιός»](#), τηλεοπτικό σποτάκι από την ομώνυμη καμπάνια

[«Άσε τον γόνο να γίνει γονιός»](#), βίντεο μαθητών του 30ου Δημοτικού Σχολείου Πειραιά

[«27 Europe – Fish \(part 1\)»](#), απόσπασμα της εκπομπής 27 της Ευρώπης του Κ. Αργυρού

[«Υπεραλίευση: τι σημαίνει πραγματικά για εσένα»](#), βίντεο της Greenpeace

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1ο διδακτικό δίωρο

Η ανάπτυξη του θέματος θα ξεκινήσει το πρώτο διδακτικό δίωρο με τη διερεύνηση των πρότερων γνώσεων των παιδιών. Θα ζητήσουμε από τα παιδιά να μας αναφέρουν τα ονόματα ψαριών που γνωρίζουν. Ο εκπαιδευτικός θα καταγράψει όλες τις απαντήσεις των παιδιών στη διαδικτυακή εφαρμογή [Tagxedo](#) δίνοντας έτσι σχήμα στις απαντήσεις των μαθητών.

Αφού καταγραφούν όλες οι απαντήσεις των παιδιών, από την επιλογή: «shape» αφήνουμε τα παιδιά να αποφασίσουν για τη μορφή του λεξιγραφήματος. Το σχήμα αυτό μπορεί να ανέβει στο wiki ή στο blog της τάξης.

Στη συνέχεια, προβάλλουμε το βίντεο [«Άσε τον γόνο να γίνει γονιός»](#) που φτιάχτηκε από μαθητές ενός σχολείου και αναφέρεται στο πρόβλημα της υπεραλίευσης του γόνου. Πρόκειται για ένα αφηγηματικό κείμενο δοσμένο με ιδιαίτερο τρόπο. Προσπαθούμε με ερωτήσεις κατανόησης να ξεκλειδώσουμε τα μηνύματα της ταινίας και να εντοπίσουμε την υπερδομή του συγκεκριμένου κειμενικού είδους. Οι μαθητές, δηλαδή, θα πρέπει να προσδιορίσουν τον τόπο της ταινίας, τον χρόνο, τους ήρωες, την πλοκή, το απρόσμενο γεγονός, τη λύση που δίνεται. Μπορούμε, επίσης, να ζητήσουμε από τα παιδιά να εντοπίσουν τι λέει ο ξιφίας για τους ψαράδες. Τέλος, μετά από συζήτηση, θα επιδιώξουμε να αναδείξουμε και να ερμηνεύσουμε τις έννοιες που αναφέρονται στο τέλος, του γόνου και του γονιού, καθώς και τα συνθήματα που υπάρχουν στο κλείσιμο της ταινίας.

Στη συνέχεια, θα ασχοληθούμε με την εικαστική παρέμβαση του προβλήματος. Ζητάμε από τα παιδιά να κατασκευάσουν ψάρια με διάφορες τεχνικές ([φύλλο εργασίας 1](#)). Μπορούν να ζωγραφίσουν ή να αξιοποιήσουν την τεχνική του κολάζ. Για να παροτρύνουμε την έμπνευσή τους, θα ζητήσουμε από τους μαθητές να αναζητήσουν εικόνες στη [μηχανή αναζήτησης Google](#) με τη φράση «κατασκευές με ψάρια». Επιλέγουν «κατασκευές» και αιτιολογούν την επιλογή τους. Έτσι,

εμπλέκονται σε δραστηριότητες εικονικού κριτικού γραμματισμού. Αναζητούν κατασκευές κι επιλέγουν εκείνες που ανταποκρίνονται στα δικά τους κριτήρια.

Για το πρώτο μέρος του φύλλου εργασίας μπορούμε να αξιοποιήσουμε τον εκπαιδευτικό των καλλιτεχνικών -εφόσον υπάρχει στο σχολείο- ή να διαθέσουμε μία ακόμα ώρα από την αντίστοιχη ώρα των εικαστικών. Έπειτα, τα παιδιά θα αναρτήσουν όλες τις ζωγραφιές στον πίνακα ανακοινώσεων φτιάχνοντας έτσι το ενυδρείο της τάξης. Μερικές, επίσης, από τις κατασκευές τις μετασχηματίζουν σε μάσκες ψαριών, τις οποίες τις φορούν και εντάσσονται και τα ίδια στο ενυδρείο. Έτσι, τα παιδιά μεταμορφώνονται σε ψάρια, υποδύονται ρόλους και ενισχύονται οι δεξιότητες ενσυναίσθησης.

Ακολούθως, οι μαθητές θα ενημερωθούν για την εκστρατεία για τα ψάρια που γίνεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού, αρχείο «Paint a fish»). Θα επισκεφτούν την ιστοσελίδα <http://www.paintafish.org/> και θα πάρουν κι εκείνοι μέρος στην παραπάνω εκστρατεία ανεβάζοντας τις ζωγραφιές τους ή ζωγραφίζοντας online. Με τον τρόπο αυτό ανοίγουν τα όρια της τάξης, τα παιδιά γίνονται μέλος μιας διεθνούς εκστρατείας, αναλαμβάνουν ρόλους και γίνονται ενεργοί πολίτες.

2ο διδακτικό δίωρο

Στο δεύτερο διδακτικό δίωρο θα εντοπίσουμε το πρόβλημα. Θα αναζητήσουμε σχετικές πληροφορίες και θα επεξεργαστούμε όρους όπως «ιχθυοαποθέματα», «υπεραλίευση», «βιωσιμότητα», «γόνος». Τα παιδιά θα δουν ένα βίντεο από την εκπομπή «[27 της Ευρώπης](#)», ώστε να έρθουν σε επαφή με το είδος της δημοσιογραφικής έρευνας και να προσπαθήσουμε να εντοπίσουμε το πρόβλημα. Θα ζητήσουμε από τα παιδιά να σημειώσουν τις σημαντικότερες λέξεις ή φράσεις που αναφέρονται στο βίντεο. Με σχετική συζήτηση και με ερωτήσεις κατανόησης ο εκπαιδευτικός θα ωθήσει τους μαθητές να ξεκλειδώσουν τα νοήματα του ντοκιμαντέρ.

Στη συνέχεια, θα εμβαθύνουμε στο πρόβλημα με τη χρήση του [Φύλλου Εργασίας 2](#). Οι μαθητές, αφού παρακολουθήσουν ένα μικρό [τηλεοπτικό σποτ](#) με θέμα την υπεραλίευση, θα επισκεφτούν την ιστοσελίδα της Greenpeace [«Το εγχειρίδιο του καλού ψαροφαγά»](#) στην οποία θα αντλήσουν πληροφορίες από μια διεθνή οργάνωση. Ο εκπαιδευτικός θα προσπαθήσει να τους μυήσει σε δραστηριότητες κριτικού γραμματισμού αναδεικνύοντας βασικά χαρακτηριστικά της διεύθυνσης url της ιστοσελίδας. Αρχικά, θα ρωτήσει αν αναγνωρίζουν κάτι από την ονομασία «greenpeace» και στη συνέχεια θα εξηγήσει την κατάληξη .org, η οποία προέρχεται από τη λέξη «οργανισμός». Στο σημείο αυτό μπορεί να υπάρξει συζήτηση για την εγκυρότητα των πληροφοριών που αντλούμε από το διαδίκτυο και πως ένα από τα κριτήρια εγκυρότητας είναι η επωνυμία της διεύθυνσης και η κατάληξή της.

Στη συνέχεια, οι μαθητές θα χωριστούν σε τέσσερις ομάδες και θα επεξεργαστούν συγκεκριμένα μενού επιλογών της ιστοσελίδας (δεξιά):

- 1η ομάδα: πρόβλημα & λύση
- 2η ομάδα: παράκτιος ψαράς & ψάρια
- 3η ομάδα: εποχές & κατηγορίες
- 4η ομάδα: γόνος & στην αγορά

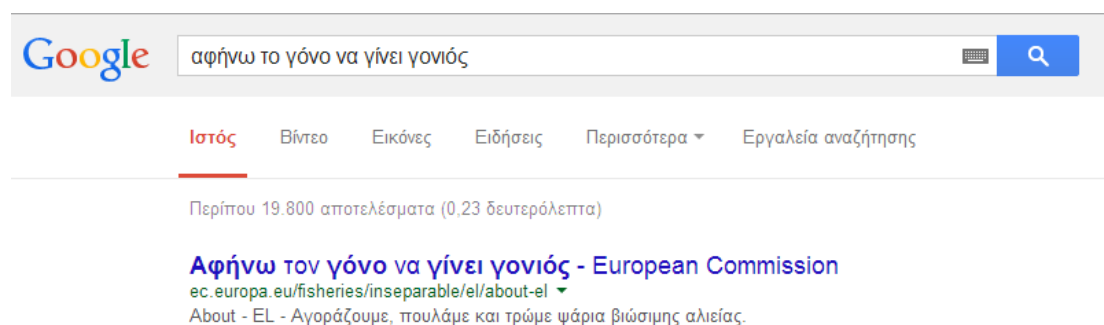
Έπειτα, θα παρουσιάσουν στην ολομέλεια το κομμάτι που τους ανατέθηκε. Οι μαθητές εξασκούνται έτσι σε δραστηριότητες επικοινωνιακού γραμματισμού, παρουσίασης στην ολομέλεια που απαιτούν δεξιότητες εντοπισμού των κυριότερων πληροφοριών καθώς και επεξηγηματικές δεξιότητες. Στο τέλος, όλες οι ομάδες θα ασχοληθούν με το μενού «πάρε θέση» και θα διαλέξει η κάθε μία τη δράση που θα αναλάβει. Θα γνωρίσουν με τον τρόπο αυτό την ηλεκτρονική συμμετοχή σε μια πανελλαδική καμπάνια βάζοντας τα ψηφιακά μας στοιχεία. Προτείνεται η δραστηριότητα αυτή να γίνει από τον εκπαιδευτικό με τα δικά του στοιχεία, ώστε να δουν οι μαθητές τη διαδικασία και, αν θελήσουν, να την επαναλάβουν στο σπίτι τους με τα στοιχεία των γονέων τους.

3ο διδακτικό δίωρο

Στο δίωρο αυτό οι μαθητές θα εξερευνήσουν τις πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον γόνο. Αρχικά, θα παρουσιάσουμε στον διαδραστικό ή στον βιντεοπροβολέα το [τηλεοπτικό σποτάκι](#) που αναφέρεται στην καμπάνια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον γόνο. Θα ακολουθήσει συζήτηση σχετικά με τα μηνύματα που υπάρχουν στο βίντεο και τον τρόπο με τον οποίο αποδίδονται. Σκοπός είναι να εμπλακούν οι μαθητές σε μεταγνωστικές διαδικασίες ανάλυσης ενός τηλεοπτικού διαφημιστικού μηνύματος, να αναδειχθούν οι τεχνικές πειθούς του τηλεοπτικού μηνύματος που μετατρέπει τους στίχους από ένα γνωστό νησιώτικο τραγούδι και αξιοποιεί για τα λεκτικά μηνύματα πρόσωπα της επικαιρότητας.

Στη συνέχεια, θα αναζητήσουν πληροφορίες στη μηχανή αναζήτησης βάζοντας τη φράση της ευρωπαϊκής καμπάνιας «Αφήνω τον γόνο να γίνει γονιός».

Θα ακολουθήσει διερεύνηση των ιστοσελίδων που παρουσιάζονται με σκοπό να εντοπίσουμε τα χαρακτηριστικά τους παρατηρώντας μόνο τη διεύθυνση url. Ο δάσκαλος θα έχει έναν πιο ενεργητικό ρόλο και προτείνεται η διερεύνηση να γίνει με επίδειξη από τον ίδιο. Σκοπός είναι να αναγνωρίσουν οι μαθητές πως με μπλε γράμματα εμφανίζεται ο τίτλος και στο τέλος ο οργανισμός που ανήκει η ιστοσελίδα, με πράσινα η ηλεκτρονική διεύθυνση και, τέλος, με μαύρα γράμματα μια μικρή περίληψη. Μπορούμε να επαναλάβουμε τα κριτήρια εγκυρότητας που αναφέραμε στο προηγούμενο δίωρο.

Έπειτα, οι μαθητές θα ασχοληθούν με την [πρώτη ιστοσελίδα](#) που εμφανίζεται στα αποτελέσματα της αναζήτησης η οποία είναι από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και

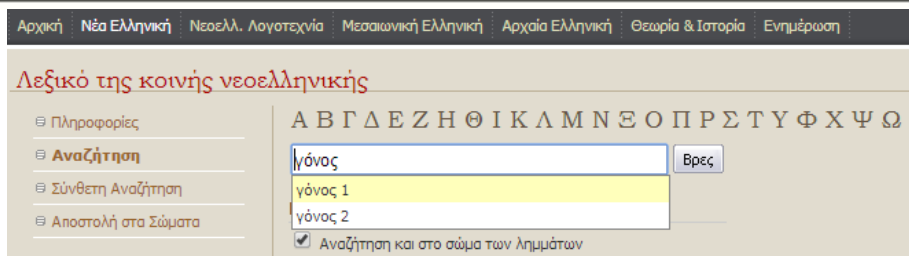

θα διαπιστώσουν τις πρωτοβουλίες που έχει αναπτύξει η Ευρωπαϊκή Ένωση πάνω στο θέμα αυτό. Θα χωριστούν σε τέσσερις ομάδες και θα επεξεργαστούν ξεχωριστά μενού της ιστοσελίδα η κάθε μία: Ενημέρωση, Τρώμε, Αγοράζουμε, Πουλάμε. Η κάθε ομάδα θα κρατήσει χειρόγραφες σημειώσεις και θα παρουσιάσει στην ολομέλεια την περίληψη που της ανατέθηκε. Επειδή υπάρχουν όροι που χρειάζονται περαιτέρω διερεύνηση, προτείνουμε στα παιδιά να αναζητήσουν περισσότερες πληροφορίες για τις νέες λέξεις σε [ένα wiki](#). Έτσι, οι μαθητές μέσα από ένα μικρό κείμενο μαθαίνουν για όρους όπως «υπεραλίευση», «βιώσιμη αλιεία», «γόνος» με το πρόβλημα και τη λύση του.

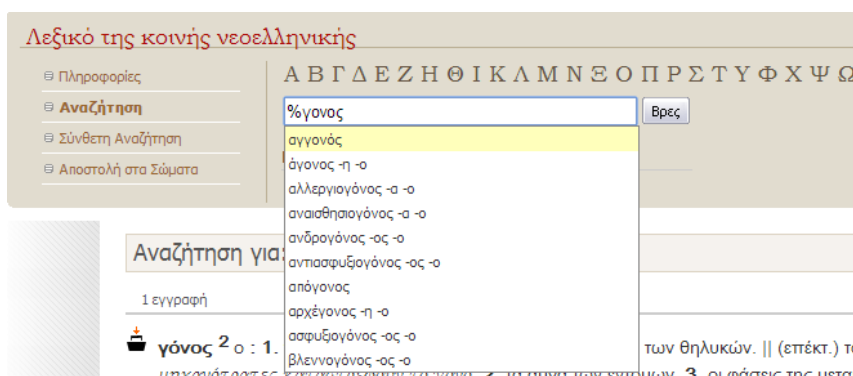
Εφόσον υπάρχει χρόνος, θα προσπαθήσουμε να εμπλουτίσουμε τον κριτικό γραμματισμό προσδιορίζοντας το πρόβλημα από όλες του τις πλευρές, δηλαδή από τη μεριά του καταναλωτή, του ψαρά, του εστιατορία και ίσως του γόνου. Οι μαθητές θα χωριστούν σε τέσσερις ομάδες αντίστοιχες με τις παραπάνω θεματικές, θα αναλάβουν τους σχετικούς ρόλους και θα επιχειρηματολογήσουν η κάθε μία για τα δικά της συμφέροντα. Ο ρόλος του δασκάλου θα πρέπει να είναι καθοδηγητικός και να βοηθήσει τους μαθητές να ενστερνιστούν τους ρόλους τους. Η δραστηριότητα αυτή, εάν δε φτάνει ο χρόνος, μπορεί να μεταφερθεί στην ώρα της θεατρικής αγωγής και να πραγματοποιηθεί με τη βοήθεια του αντίστοιχου εκπαιδευτικού, εάν υπάρχει στο σχολείο.

4ο διδακτικό δίωρο

Στο δίωρο αυτό θα ασχοληθούμε αρχικά με την ετυμολογία της λέξης «γόνος». Οι μαθητές θα επισκεφτούν το ηλεκτρονικό λεξικό και θα αναζητήσουν τις ερμηνείες της λέξης «γόνος».

Στη συνέχεια θα αναζητήσουν σύνθετες λέξεις με δεύτερο συνθετικό τη λέξη –γόνο, πληκτρολογώντας: %γονος

Αφού γίνει η παρουσίαση μερικών σύνθετων λέξεων, θα συνεχίσουμε με τη βιώσιμη κατανάλωση θαλασσινών στην Ελλάδα. Ο δάσκαλος θα προβάλει τα επιτρεπόμενα μεγέθη της κατανάλωσης των ψαριών (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού, αρχείο «επιτρεπόμενα μεγέθη»). Έπειτα, θα επισκεφτούμε την ιστοσελίδα του [Αρχιπελάγους](#), που περιγράφει συγκεκριμένες δράσεις για το τι πρέπει να κάνουμε. Οι μαθητές θα γνωρίσουν καλύτερα τα ψάρια, θα μάθουν για το μέγεθός τους και θα αποκωδικοποιήσουν πληροφορίες ανάλογα με τη σήμανση που έχουν αυτές. Θα χωριστούν σε τέσσερις ομάδες και, ακολουθώντας τις οδηγίες του [φύλλου εργασίας 4](#), θα παρουσιάσουν στην ολομέλεια τη δική τους κατηγορία ψαριών, αξιοποιώντας ένα λογισμικό παρουσίασης. Σκοπός είναι να αναδειχθούν οι καλές επιλογές ψαριών προς κατανάλωση μαζί με άλλες παραμέτρους, όπως το μέγεθος και η περίοδος αναπαραγωγής κατά την οποία δεν πρέπει τα ψάρια αυτά να καταναλώνονται.

5ο διδακτικό δίωρο

Αρχικά, ο δάσκαλος παρουσιάζει στον βιντεοπροβολέα την ιστοσελίδα της [WWF](#). Αφού διαβαστούν οι πληροφορίες και γίνουν οι απαραίτητες εξηγήσεις στις απορίες των παιδιών που πιθανόν να παρουσιαστούν, εντοπίζεται η βασική κατηγοριοποίηση των ψαριών: η κοινή ονομασία, τα ελάχιστα μεγέθη και η εποχικότητα. Ο δάσκαλος θα δώσει εκτυπωμένο το φύλλο με τα ψάρια που υπάρχουν στη σελίδα και τα οποία θα κληθούν οι μαθητές να κόψουν ([φύλλο εργασίας 5](#)). Έπειτα, κάθε παιδί θα πάρει ένα ψάρι, το οποίο θα μετρήσει με τη βοήθεια της [μεζούρας](#), θα κόψει μια ταινία ανάλογη με το μέγεθος του ψαριού, θα επεξεργαστεί τις πληροφορίες και θα το παρουσιάσει στην ολομέλεια.

Στη συνέχεια, οι μαθητές θα εργαστούν στον πίνακα ανακοινώσεων. Ο εφαρμοστής του σεναρίου θα χρειαστεί να ετοιμάσει έναν πίνακα ανακοινώσεων χωρίζοντάς τον με σπάγκο σε 14 στήλες και 21 γραμμές (όσες και τα ψάρια του κειμένου της WWF «Fish Tips»). Έπειτα, οι μαθητές θα τοποθετήσουν τα ψάρια στον πίνακα ανακοινώσεων. Στην πρώτη στήλη θα κολλήσουν τα ψάρια, στη δεύτερη θα βάλουν την ταινία που ετοίμασαν με το επιτρεπόμενο μέγεθος (θα είναι τόσα εκατοστά όσα και το επιτρεπόμενο μήκος των ψαριών) και στις στήλες με τους μήνες θα τοποθετήσουν μικρά ψαράκια στα κελιά με τους αναπαραγωγικούς μήνες του ψαριού που επέλεξαν. Ο πίνακας θα έχει την παρακάτω μορφή:

ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΕΠΙΤΡΕΠΟΜΕΝΟ ΜΕΓΕΘΟΣ	ΜΗΝΕΣ												
		ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	ΜΑΡΤΙΟΣ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ	ΜΑΙΟΣ	ΙΟΥΝΙΟΣ	ΙΟΥΛΙΟΣ	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	
Γάδος 	9εκ 													

Κάθε παιδί, αφού τοποθετήσει το ψάρι του μαζί με τις απαραίτητες πληροφορίες που αφορούν το μέγεθος και τους μήνες αναπαραγωγής, θα τις παρουσιάσει στην υπόλοιπη ομάδα λέγοντας, π.χ., το ψάρι που επέλεξα είναι ο γαύρος, το μέγεθός του, όταν τον αγοράζουμε πρέπει να είναι μεγαλύτερο των 9 εκατοστών και δεν πρέπει να τον αγοράζουμε στους μήνες αναπαραγωγής του, που είναι ο Ιούνιος και ο Ιούλιος. Ο πίνακας μπορεί να συμπληρωθεί και με άλλα ψάρια, αφού αναζητήσουμε τις σχετικές με το μέγεθος και την εποχικότητα πληροφορίες. Καλό είναι να αξιοποιηθεί ο πίνακας ανακοινώσεων του σχολείου, για να ενημερωθούν όλες οι τάξεις για τις καλές πρακτικές κατανάλωσης ψαριών.

6ο διδακτικό δίωρο

Στο δίωρο αυτό οι μαθητές θα ετοιμάσουν μια αφίσα σχετική με το θέμα του γόνου και θα την αναρτήσουν στο ιστολόγιο της τάξης. Αρχικά, θα επεξεργαστούν μερικές αφίσες. Θα αναζητήσουν εικόνες στη μηχανή αναζήτησης με τη λέξη «αφίσα». Θα επεξεργαστούν με τη βοήθεια του δασκάλου τα δομικά στοιχεία μιας αφίσας, θα επιλέξουν μία που τους αρέσει και θα αιτιολογήσουν την επιλογή τους. Στη συνέχεια, θα αξιοποιήσουν το υλικό και τα συνθήματα των προηγούμενων ενοτήτων -όπως τα βίντεο που παρακολούθησαν ή τα συνθήματα του κειμένου «Fish Tips»- και θα φτιάξουν τη δική τους αφίσα στην εφαρμογή [Glogster](#). Προτείνεται ο εκπαιδευτικός να κάνει μια μικρή επίδειξη του εργαλείου και να βοηθήσει τις ομάδες να ετοιμάσουν τη δική τους αφίσα. Όταν ολοκληρωθούν οι αφίσες, θα αναρτηθούν στο ιστολόγιο της τάξης.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

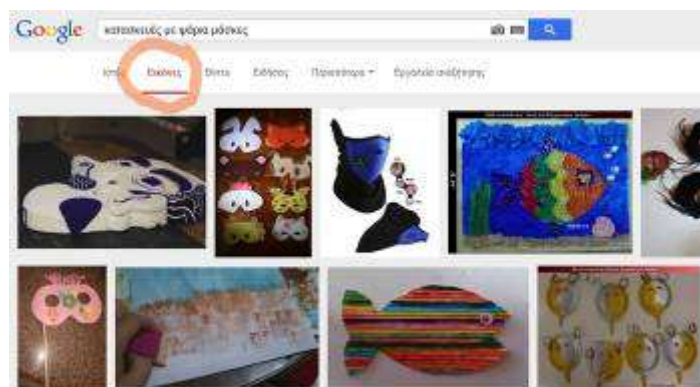
Φύλλο εργασίας 1. Κατασκευάζω ψάρια.

1. Γράψτε σε ένα χαρτί τα ονόματα ψαριών που γνωρίζετε. Με τη βοήθεια του δασκάλου σας καταγράψτε όλες τις απαντήσεις σας στη διαδικτυακή εφαρμογή [Tagxedo](#). Δώστε το σχήμα που θέλετε από την επιλογή «Share».
2. Με τη βοήθεια του δασκάλου σας θα κατασκευάσετε ένα ενυδρείο από ψάρια με ζωγραφική και κολάζ. Τα ψάρια θα τα τοποθετήσουμε στον πίνακα ανακοινώσεων της τάξης.

Ζωγραφίστε ψάρια σε μια κόλλα χαρτί.

Κόψτε σε ένα χαρτόνι το σχήμα του ψαριού και κολλήστε διάφορα χρωματιστά χαρτάκια για λέπια.

Για να πάρετε μερικές ιδέες, αναζητήστε εικόνες στη [μηχανή αναζήτησης](#) με τη φράση «κατασκευές με ψάρια».

Μπορείτε, επίσης, να φτιάξετε και μάσκες με τις ίδιες κατασκευές. Φορέστε τις μάσκες σας και μπειτε κι εσείς στο ενυδρείο.

3. Ανεβάστε τις ζωγραφιές σας στο διαδίκτυο. Ενημερωθείτε σχετικά με την εκστρατεία για τα ψάρια που γίνεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μπορείτε να πάρετε κι εσείς μέρος.

Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα <http://www.paintafish.org/> και με τη βοήθεια του δασκάλου σας ανεβάστε τις ζωγραφιές σας ή ζωγραφίστε διαδικτυακά.

Ζωγραφίστε
διαδικτυακά

Ανεβάστε τις
ζωγραφιές

Φύλλο εργασίας 2. Εντοπίζω το πρόβλημα.

Δείτε ένα μικρό [τηλεοπτικό σποτ](#). Ποιο είναι το θέμα του; Τι μας ζητάει να κάνουμε; Ας επεξεργαστούμε τη διεύθυνση της ιστοσελίδας που προτείνεται στο παραπάνω τηλεοπτικό μήνυμα: www.greenpeace.org.

- Αναγνωρίζετε τη λέξη «greenpeace», που είναι στη διεύθυνση της ιστοσελίδας;
- Ξέρετε τι σημαίνει η κατάληξη: «.org»;

Συζητήστε για την εγκυρότητα των πληροφοριών που αντλούμε από το διαδίκτυο και πως ένα από τα κριτήρια εγκυρότητας είναι η επωνυμία της διεύθυνσης και η κατάληξή της.

Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα: <http://www.greenpeace.org/greece/fishguide/#intro>.

Χωριστείτε σε τέσσερις ομάδες. Η κάθε ομάδα θα επεξεργαστεί το μενού που της ανατέθηκε και θα το παρουσιάσει στην ολομέλεια. Αποφασίστε στην ομάδα σας ποιος θα παρουσιάσει τι και, όταν είστε έτοιμοι, αρχίστε την παρουσίαση.

- 1^η Ομάδα: θα πατήσετε τα μενού:

- 2^η Ομάδα: θα πατήσετε τα μενού

- 3^η Ομάδα: θα πατήσετε τα μενού

- 4^η Ομάδα: θα πατήσετε τα μενού

ΟΛΕΣ ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ

Στο τέλος όλες οι ομάδες επισκεφτείτε το μενού: κι αποφασίστε ποια δράση θα αναλάβετε. Ο δάσκαλός σας θα σας παρουσιάσει πώς γίνεται η ηλεκτρονική συμμετοχή στο «πάρε θέση». Μπορείτε να συμμετάσχετε με τους γονείς σας στην υποστήριξη της Greenpeace.

Φύλλο εργασίας 3. Τι κάνει η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το πρόβλημα έχει απασχολήσει όλη την Ευρώπη. Ας μάθουμε για τις πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον γόνο.

Α. Δείτε εδώ το [τηλεοπτικό σποτάκι](#). Τι θέλει να μας πει; Συζήτησε στην ομάδα σου και με τη βοήθεια του δασκάλου σου για τους τρόπους που χρησιμοποιεί, για να πείσει τον τηλεθεατή.

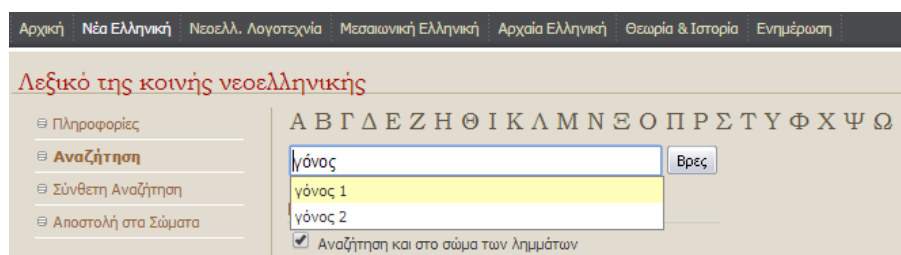
Β. Αναζητήστε ιστοσελίδες από τη μηχανή αναζήτησης βάζοντας τη φράση της ευρωπαϊκής καμπάνιας: «Αφήνω τον γόνο να γίνει γονιός». Βρείτε εκείνη που αφορά τις πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον γόνο.

Γ. Χωριστείτε σε τέσσερις ομάδες και επεξεργαστείτε η κάθε μία τα μενού: Ενημέρωση, Τρώμε, Αγοράζουμε, Πουλάμε. Η κάθε ομάδα θα κρατήσει χειρόγραφες σημειώσεις και θα παρουσιάσει στην ολομέλεια την περίληψη του θέματος που της ανατέθηκε. Για παραπάνω βοήθεια σχετικά με τους όρους που χρησιμοποιούνται, επισκεφτείτε το [wiki](#).

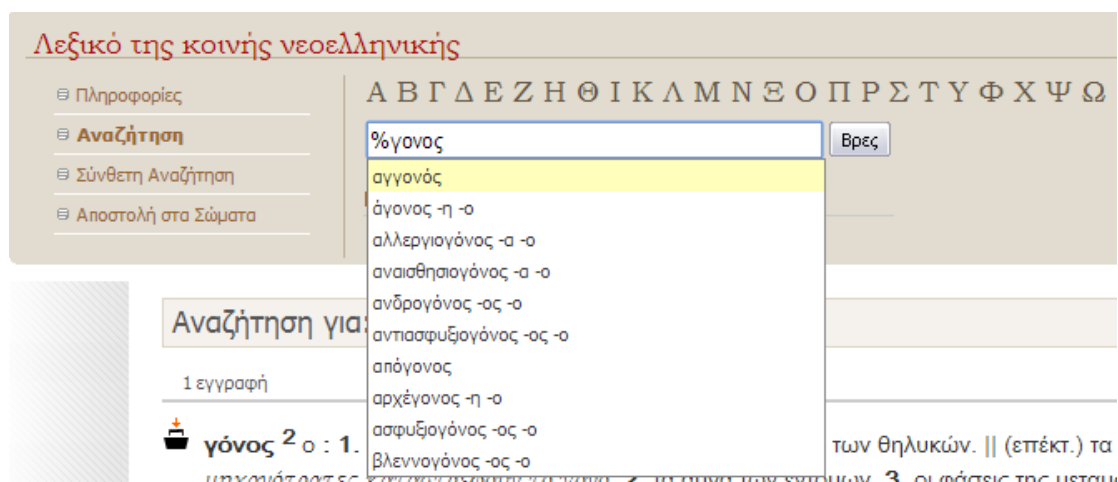

Φύλλο εργασίας 4. Το επιτρεπόμενο μέγεθος κατανάλωσης ψαριών.

Αναζητήστε στο [ηλεκτρονικό λεξικό](#) την ερμηνεία της λέξης «γόνος».

Βρείτε σύνθετες λέξεις με δεύτερο συνθετικό τη λέξη –γόνο. Πληκτρολογήστε: %γονος

Παρουσιάστε μία από αυτές τις λέξεις στην ολομέλεια.

Δείτε τα επιτρεπόμενα μεγέθη των ψαριών από την εικόνα που θα σας προβάλει ο δάσκαλός σας.¹

Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα: <http://archipelago.gr/ti-kanoume/aliia/fish4life/>.

Μελετήστε με τη βοήθεια του δασκάλου σας τις πληροφορίες που αναφέρονται εκεί.

Εξηγήστε τα παρακάτω σύμβολα.

¹ Συνοδευτικό υλικό: «Επιτρεπόμενα μεγέθη»

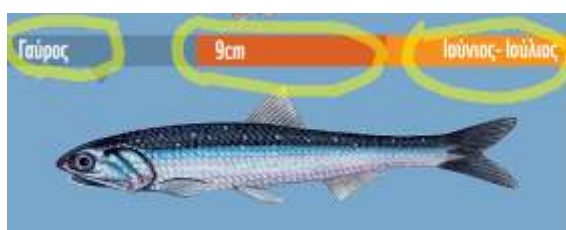
Τα σύμβολα είναι:

- Προβόλες - Η αλίευση, πώληση και κατανάλωση του είδους είναι παράνομη, κινδυνεύουν. Το είδος θεωρείται κινδυνεύουσα.
- Μείωση πληθυσμού - Τα αποθέματα του είδους μειώνονται, το οποίο μπορεί να οφείλεται σε υπεραλίευση ή καταστροφική αλίευση.
- Διπλή κίνδυνος για την υγεία - Αυτό το είδος έχει καταγραφεί να βυσιουσιμερείαι, τοξικές ουσίες, πέραν των ασφαλών ορίων για ευθρύπτητη κατανάλωση. Μπορεί να αποτελέσει κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία, ειδικά για ομάδες υψηλού κινδύνου, όπως παιδιά και εγκύους ή θηλάζουσες μητέρες. Συνεπώς δεν συνίσταται η συχνή κατανάλωση.

Διαλέξτε η κάθε ομάδα από μία κατηγορία, επιλέξτε τις εικόνες με τα αντίστοιχα ψάρια και μεταφέρετέ τες (με αντιγραφή – επικόλληση) σε ξεχωριστές διαφάνειες σε ένα λογισμικό παρουσίασης (PowerPoint). Παρουσιάστε στην ολομέλεια τη δική σας κατηγορία δίνοντας περισσότερες πληροφορίες για το μέγεθος και την περίοδο αναπαραγωγής.

Φύλλο εργασίας 5. Προσέχω το μέγεθος και τους μήνες αναπαραγωγής.

1. Διαβάστε τις πληροφορίες που θα σας παρουσιάσει ο δάσκαλός σας από την ιστοσελίδα της [WWE](http://www.wwf.org).
2. Εντοπίστε τη βασική κατηγοριοποίηση που αφορά την κατανάλωση των ψαριών: η κοινή ονομασία, τα ελάχιστα μεγέθη και η εποχικότητα, όπως φαίνεται στην παρακάτω εικόνα:

3. Κόψτε τα ψάρια που υπάρχουν στη σελίδα την οποία και θα σας δώσει ο δάσκαλός σας.
4. Διαλέξτε ένα ψάρι, μετρήστε το με τη βοήθεια της [μεζούρας](#) και κόψτε μια ταινία ανάλογη με το μέγεθος του ψαριού.
5. Ζωγραφίστε και κόψτε τόσα μικρά ψαράκια όσοι και οι μήνες αναπαραγωγής.
6. Κολλήστε τα στον πίνακα ανακοινώσεων που θα σας υποδείξει ο δάσκαλός σας.
7. Παρουσιάστε τα ψάρια που διαλέξατε στην ολομέλεια. Πρέπει να αναφέρετε τις σχετικές πληροφορίες: το όνομα, το επιτρεπόμενο μέγεθος και τους μήνες αναπαραγωγής.

Φύλλο εργασίας 6. Δημιουργώ αφίσες

Η κάθε ομάδα θα ετοιμάσει μια αφίσα με μηνύματα για την προστασία του γόνου.

Αρχικά, ας δούμε μερικές αφίσες. Αναζητήστε εικόνες στη μηχανή αναζήτησης με τη λέξη «αφίσα». Δείτε πώς παρουσιάζονται τα μηνύματα σε αυτήν. Επιλέξτε μία που σας αρέσει, παρουσιάστε την αιτιολογώντας την επιλογή σας.

Φτιάξτε τη δική σας αφίσα στην εφαρμογή [Glogster](#). Θυμηθείτε όσα μάθαμε στα προηγούμενα μαθήματα (π.χ. τα βίντεο, τα συνθήματα, τις εικόνες, όπως εκείνα που περιέχονται στο κείμενο «Fish Tips»). Ετοιμάστε την αφίσα σας και ανεβάστε την, με τη βοήθεια του δασκάλου, στο ιστολόγιο της τάξης. Μπορείτε να προσθέσετε και βίντεο από το [YouTube](#).

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το σενάριο διαπραγματεύεται ένα σύγχρονο περιβαλλοντικό πρόβλημα η σημασία του οποίου αναδεικνύεται από τις πρωτοβουλίες που έχει αναλάβει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και από την καμπάνια για τη νέα Κοινή Αλιευτική Πολιτική, που στοχεύει στην αλλαγή των συνηθειών όλων των εμπλεκόμενων φορέων που συμμετέχουν στη διακίνηση και την κατανάλωση ψαριών, ώστε στο τραπέζι του καταναλωτή να φτάνουν μόνο ψάρια βιώσιμης αλιείας.

Οι επεκτάσεις του σεναρίου μπορούν να έχουν διάφορες μορφές:

- Μπορεί να αφορούν την καταγραφή των διατροφικών συνηθειών των οικογενειών των μαθητών. Να γίνει, δηλαδή, μια μικρή έρευνα, η οποία θα καταγράψει τι ψάρια τρώνε οι μαθητές στο σπίτι τους, αν γνωρίζουν τα επιτρεπόμενα μεγέθη των ψαριών και τις περιόδους αναπαραγωγής κατά τους οποίους δεν πρέπει να καταναλώνονται τα ψάρια.
- Μπορεί, επίσης, να αλλάξει και ο τρόπος ανάδειξης του προβλήματος. Στο συγκεκριμένο σενάριο επιλέχτηκε η αφήγηση. Ο εφαρμοστής του σεναρίου μπορεί να επιλέξει άλλες μορφές, όπως: θέατρο, επιστολή, οδηγίες ορθής κατανάλωσης, που μπορεί να συμπεριλαμβάνει και μια επίσκεψη στην αγορά, όπου θα μοιραστούν οδηγίες των μαθητών προς τους καταναλωτές.
- Μπορεί, επίσης, οι μαθητές να δημιουργήσουν ένα δικό τους τηλεοπτικό μήνυμα που να αφορά την κατανάλωση γόνου.

Γενικά, ο εφαρμοστής του σεναρίου μπορεί να το εμπλουτίσει ανάλογα με τη δική του δημιουργική οπτική και τις ανάγκες της τάξης του.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Στα φύλλα εργασίας δίνονται αναλυτικές οδηγίες για τον τρόπο εργασίας των μαθητών. Επειδή όμως το σενάριο θα εφαρμοστεί σε μαθητές της Γ΄ τάξης, με δεδομένες τις αναγνωστικές δυσκολίες από αρκετούς μαθητές, θα ήταν καλό τα

φύλλα εργασίας να παρουσιάζονται από τον εφαρμοστή του σεναρίου. Ο τελευταίος άλλωστε θα κρίνει και θα τροποποιήσει τις δραστηριότητες του σεναρίου, ανάλογα με τις ανάγκες της τάξης του. Επίσης, θα πρέπει να έχει μελετήσει τα φύλλα εργασίας και να έχει ετοιμάσει τα σχετικά συνεργατικά περιβάλλοντα που προβλέπονται. Καλό είναι τα φύλλα εργασίας να είναι εύκολα διαθέσιμα στους μαθητές είτε τοπικά, σε φάκελο στον Η/Υ, είτε στο wiki ή στο blog της τάξης. Τέλος, το τελευταίο διδακτικό δίωρο, που αφορά τη δημιουργία αφίσας, μπορεί να τροποποιηθεί και να πάρει κάποιες από τις μορφές που αναλύονται στην προηγούμενη ενότητα.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αλαχιώτης, Σ. 2002. Για ένα σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, (7), 8-10.

Γιαννούλης, Ν. 1993. *Διδακτική Μεθοδολογία*, Αθήνα: αυτοέκδοση.

Δανασσής-Αφεντάκης, Α. 1992. *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική*, τόμος Α', Αθήνα: αυτοέκδοση.

Δεστές, Γ., & Τσώλη, Κ. 2011. Ένα νέο εκπαιδευτικό λογισμικό για την ανακύκλωση, Η ανακυκλωσούπολη. *Στο Αξιοποίηση των ΤΠΕ στη Διδακτική πράξη. Πρακτικά του 6ου Πανελληνίου Συνεδρίου των Εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ*, Σύρος.

ΙΤΥ. 2002. Εκπαιδευτικό Λογισμικό στο επιχειρησιακό πρόγραμμα: «Κοινωνία της Πληροφορίας» με τίτλο: *Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών στην Αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών Στην Εκπαίδευση*, Πάτρα: ΥΠΕΠΘ & ΕΕ & ΕΚΤ.

ΙΤΥ & Π.Ι. 2008. Επιμορφωτικό υλικό για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στα Κέντρα Στήριξης Επιμόρφωσης, με τίτλο: *Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών στη χρήση και αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία*, Πάτρα: ΥΠΕΠΘ & ΕΕ & ΕΚΤ.

Κόμης, Β. 2004. *Εισαγωγή στις Εκπαιδευτικές Εφαρμογές των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών*. Αθήνα: Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών.

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης. *Στο Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32ης συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας, Α.Π.Θ.*

Θεσσαλονίκη, ΙΝΣ.Μωραΐτου, Π. & Δόριζα, Γ. 2006. *Σχέδιο εργασίας: Διαθεματική προσέγγιση στη γνώση*, Αθήνα: Άγκυρα.

Mc Nabb, M.L. 1999., *Technology connections for school improvement: Teachers' guide*, North Central Regional Educational Laboratory.

Πυργιωτάκης, Ι. 2008. *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική Επιστήμη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Ράπτης, Α. & Ράπτη, Α. 2006., *Μάθηση και Διδασκαλία στην εποχή της Πληροφορίας: Ολική Προσέγγιση*, τ. Α', Αθήνα: αυτοέκδοση.

Salomon, G. & Perkins, D. 1998. Individual and social aspects of learning. *Review of Research in Education* (23), 1-24.

Φραγκάκη Μ., Ράπτης Α., Μακράκης Β., Ράπτη Α. 2007α. Εκπαιδευτικοί ως φορείς διδακτικής και κοινωνικής αλλαγής: Κριτικο-Αναστοχαστική Έρευνα Δράσης μιας Ηλεκτρονικής Κοινότητας Μάθησης για την Παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ. Στο Δαπόντες κ.ά. (επιμ.). *Αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στη Διδακτική Πράξη*. Πρακτικά 4ου Πανελληνίου Συνεδρίου, Α' Τόμος, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, 606-616.

Φραγκάκη Μ., Ράπτης Α., Ράπτη Α. 2007β. Πολυμορφική εξ αποστάσεως εκπαίδευση με χειραφετικό γνωσιακό ενδιαφέρον: μια δημοκρατική μορφή επιμόρφωσης εκπαιδευτικών για την παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία. Στο Λιοναράκης (επιμ.). *Μορφές Δημοκρατίας στην Εκπαίδευση: Ανοικτή Πρόσβαση και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*. Πρακτικά 4ου Διεθνούς Συνεδρίου για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, Β' Τόμος, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Ελληνικό Δίκτυο Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης. Αθήνα, 720- 731.

Χαραλαμπίδης, Α. & Χατζησαββίδης, Σ. 1997. *Διδασκαλία της λειτουργικής χρήσης της γλώσσας: Θεωρία και πρακτική εφαρμογή*. Θεσσαλονίκη: Κώδικας.

Χατζησαββίδης, Σ. 2003. Η διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας στο πλαίσιο των πολυγραμματισμών. (προετοιμασία του κοινωνικού μέλλοντος των μαθητών), *Φιλολόγος*, (113) 405-414. : <http://users.auth.gr/~sofronis/dimos/docs/ergasia94.pdf> [13.11.2013]

Χατζησσαβίδης, Σ. & Αλεξίου, Μ. 2012. *Μεθοδολογία και διαδικασίες ανάπτυξης εκπαιδευτικών σεναρίων στα Γλωσσικά μαθήματα Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή σεναρίων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία της γλώσσας και λογοτεχνίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: στο πλαίσιο του τυπικού γραμματισμού, για διαθεματικές διδακτικές πρακτικές, για ημιτυπικές και άτυπες σχολικές πρακτικές, με διαδραστικούς πίνακες και φορητούς υπολογιστές.* Θεσσαλονίκη. Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Χρυσ αφίδης, Κ. 1994. *Βιωματική – επικοινωνιακή διδασκαλία: Η εισαγωγή της μεθόδου project στο σχολείο.* Αθήνα: Gutenberg.

Vygotsky, L. 1993. *Γλώσσα και σκέψη.* Αθήνα: Γνώση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Στον φάκελο συνοδευτικού υλικού δίνονται τα εξής αρχεία:

- Επιτρεπόμενα μεγέθη (εικόνα)
- Paint a fish (Pdf αρχείο)